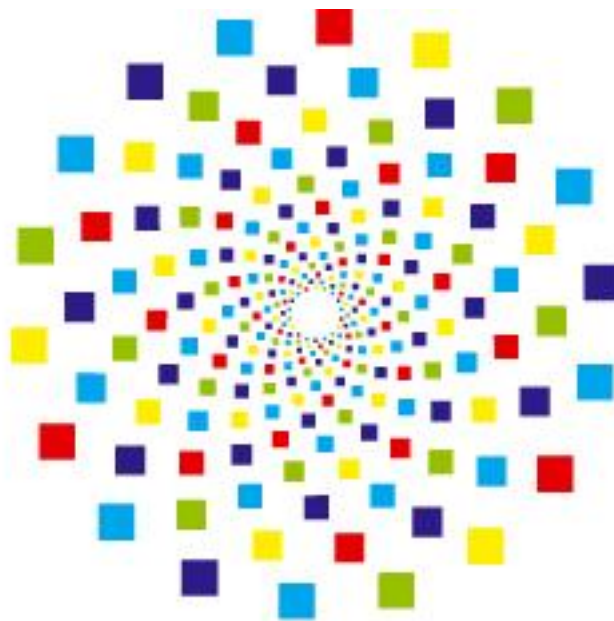

De Zingende Stad
een vocaal ict-project voor het basisonderwijs

Projectplan kennisontwikkeling

Kennisrotonde

Ict op school

1. Gegevens aanvrager

Onderwijsinstelling	
Naam	De Rietendakschool
Postadres	Laan van Chartoise 160
Bezoekadres	idem
Postcode/plaats	3552 EZ Utrecht
Website schoolorganisatie	www.openbaaronderwijsutrecht.nl
Brinnummer	16 IJ
Postbankrekeningnummer	0269680
Bankrekeningnummer	
Volledige naam tekeningsbevoegde	De heer M.M. Dupree
Contactpersoon	
Naam	Saskia van de Ree
Functie	Producent Yo! Opera Festival & Werkplaats
Telefoon	030 2436419
Telefax	030 2871631
E-mailadres	saskia@yo-opera.nl
Titel	De Zingende Stad

2. Samenwerking

1. Openbare basisschool **De Rietendakschool**,
De Rietendakschool is een kleine openbare basisschool in de Utrechtse wijk Ondiep. De schoolpopulatie bestaat voor 40% uit kinderen van autochtone en voor 40% voor allochtone kinderen van laagopgeleide ouders en voor 20% uit kinderen van hoger opgeleide ouders met een diverse achtergrond. De school participeert in verschillende projecten voor onderwijsvernieuwing zoals de Vreedzame School / Democratisch Burgerschap, de pilot TaalCentraal (dr Kees Vernooy van het CPS), het project Action Research (drs Spier ten Doesschaate van het APS) en de verdere implementatie van Met Woorden in de Weer (dr Marianne Verhallen e.a.). In het kader van VVE is aan de school een Voorschool verbonden. Zie bijlage - schoolgids

Marika Wienia, leerkracht/IB'er – projectleider voor de school – inpassing De Zingende Stad in het onderwijsplan, aansluiting project bij diverse onderwijsprojecten en bij vakspecialismes binnen de school (Kunst en Cultuurkoers, ict, sociale en cognitieve vakken)

Mark Dupree, directeur – eindverantwoordelijke voor de school, budgetverantwoordelijk
Andere leerkrachten (leerjaren) – elk participierend met eigen groep vanuit de dagelijkse onderwijspraktijk

2. Yo! Opera Festival en Werkplaats te Utrecht medewerking staat vast
Yo! Opera Werkplaats is ontwikkelaar van innovatieve jeugdopera- en muziekeducatieprojecten. Naast de onderzoeks- en ontwikkelingspoot is Yo! Opera ook producent van een tweejaarlijks internationaal jeugdoperafestival voor een breed publiek én experts uit binnen- en buitenland. Met het festival en de werkplaatsprojecten is Yo! Opera voortrekker op het gebied van nieuwe jeugdoperaontwikkeling midden in de maatschappij.

De Zingende Stad (ZS) is een gezamenlijk initiatief van Yo! Opera en De Rietendakschool waarvan Yo! Opera de projectleiding op zich zal nemen. Daarnaast is Yo! Opera verantwoordelijk voor research, inhoudelijke ontwikkeling, documentatie en opschaling naar andere scholen/steden (in 2008 zijn dat twee proeves in Rotterdam en Arnhem). Zie in de bijlage het jaarverslag 2006 en dvd's Water en Kuil, de eerste twee samenwerkingsprojecten van Yo! Opera en de Rietendakschool.

Kim Vogels – project- en productieleider ZS voor Yo! Opera

Anthony Heidweiller artistiek leider – inhoudelijke conceptontwikkeling, inhoudelijk eindverantwoordelijk voor aandeel Yo! Opera

Saskia van de Ree, producent – opschaling project naar andere scholen, steden en samenwerkingspartners, zakelijk eindverantwoordelijk voor Yo! Opera

Debora Patty – educatie – coördinatie & implementatie creatief partnerschap methodiek

Allard van Bremen – muziekeducatie – conceptontwikkeling & uitvoering op gebied van zang

Henk van Engelen – assistent inhoudelijke conceptontwikkeling – research werking en creatieve en muzikale toepassingen nieuwe mediacomponenten binnen ZS

3. Waag Society te Amsterdam medewerking toegezegd

Waag Society is een medialab dat domein- en disciplineoverstijgend werkt. Sinds 2001 is Waag Society expertisecentrum culturele vakken en ict. De Waag doet onderzoek naar innovatieve toepassingen en nieuwe media door samen met de doelgroep applicaties te ontwerpen. Ze ontwikkelde daarnast diverse concepten en fysieke objecten, gericht op het delen van multimediale verhalen tussen mensen.

Waag Society is sinds begin 2007 als advies- en researchpartner betrokken geraakt bij de gedachtenvorming rond een gezamenlijk project. Waag Society wordt binnen ZS verantwoordelijk voor research & implementatie op het gebied van nieuwe media-educatie en voor de technisch/creatieve vertaalslag van de vocale en sociaal geografische componenten naar een interface. Daarbij gaat Waag Society o.a. de in 2007 ontwikkelde beta versie van 7Scenes inzetten.

Zie bijlage voor info 7Scenes en referentieprojecten.

Janine Huizenga – creatieve research en feedback

Henk van Zeijts – projectcoördinator ZS vanuit Waag Society

Marieke Hochstenbach – nieuwe media-educatie – conceptontwikkeling & uitvoering op het gebied van interactieve media en educatie

Bas van Abel – Dupraltechnologie / implementatie 7 scenes

4. Hogeschool van Amsterdam - lectoraat Burgerschap en culturele dynamiek

In februari 2008 start Sandra Trienekens aan de Hogeschool van Amsterdam het Lectoraat Burgerschap en culturele dynamiek. Trienekens deed als wetenschappelijk medewerker sociologische onderzoek naar de werking van *community arts* aan de Universiteit van Tilburg en de Erasmus Universiteit. Zij gaat met haar nieuwe lectoraat de bredere maatschappelijke effecten van *community arts* in Nederland onderzoeken.

Trienekens gaat in de eerste projectperiode observaties doen bij het project ZS op De Rietendakschool en voert daaropvolgend in de tweede projectperiode (met studenten) een kort kwalitatief onderzoek uit naar de sociaalpedagogische werking van ZS op kinderen, hun ouders) en het creatieve leerklimaat op school.

5. Andere bij het project betrokken organisaties

Voor De Zingende Stad stellen we een kenniskring/klankbordgroep samen waarvan de leden in elk geval drie maal bij elkaar zullen komen (in januari, juni en oktober '08) om te elk vanuit z'n eigen deskundigheid te reageren op de concept- en projectontwikkeling. Daarnaast hebben de leden elk afzonderlijk nog een specifieke adviesfunctie, die hieronder staat uitgelegd:

Creative Partnerships London South East

Creative Partnerships (CP) is een project dat (voornamelijk in aandachtswijken in grote steden) door heel Engeland samenwerkingsprojecten tussen het onderwijs en kunstenaars/kunstinstanties bevordert en begeleidt. De samenwerking tussen De Rietendakschool en Yo! Opera is geïnspireerd op dit Engelse model.

Steve Moffit, de directeur van CP London South East heeft partner Yo! Opera dat zij mag zijn evaluatie- en mentormodellen ter beschikking gesteld, die CP over de afgelopen vijf jaar heeft ontwikkeld. De modellen zijn gebaseerd op de principes *reflective practice*, *peer reviewing* en *co-mentoring*. Steve Moffit zal als lid van de kenniskring/klankbordgroep de ontwikkeling van ZS volgen.

Vrede van Utrecht – community arts lab / Universiteit van Utrecht faculteit Film en Media, **Eugene van Erven** – volgt sinds 2006 de methodiek van creatieve partnerschappen waar De Rietendakschool en Yo! Opera zich van bedienen vanuit zijn onderzoek naar creatieve maakprocessen in de *community arts*. Van Erven zal deel uitmaken van de klankbordgroep/kenniskring en een bijdrage leveren aan de verwerking van de zelfevaluatie in een publicatie met tips & trics over de methodiek aan het eind van het project.

Kosmopolis

Kosmopolis is een (inter)nationaal multimediaal platform dat kunst en cultuur inzet om een diepgaande dialoog tussen bevolkingsgroepen te voeden. Er gebeurt ontzettend veel in Nederland, maar het ontbreekt vaak aan zichtbaarheid. Daarom ontsluit Kosmopolis netwerken. Onder het motto: je kunt niet vermenigvuldigen zonder te delen, deelt het platform kennis en stimuleert het anderen kennis te delen.

Kosmopolis heeft ZS geadopteerd om als cultuureducatie instrument in de vier grote steden in te zetten. Als adviseur geeft Kosmopolis in de klankbordgroep/ kenniskring feedback op de onderwerpen identiteit en mediawijsheid. In 2008 is Kosmopolis praktisch en financieel betrokken bij de opschaling naar Rotterdam en bij de promotie en verspreiding van de kennis over ZS

Nederland Breedbandland

Nederland Breedbandland (NBL) is een landelijk platform dat maatschappelijke en economische relevante sectoren stimuleert en helpt beter en slimmer gebruik te maken van breedband. NBL is initiator, stimulator, regisseur, coach en communicator van breedbanddiensten en –infrastructuur. Kennisdeling is daarbij van cruciaal belang.

NBL heeft ZS opgenomen in de planning voor 2008 als best practice voor ict op school en ict en cultuur. Vanuit NBL zal Marieke van de Ree deel uitmaken van de klankbordgroep. Daarnaast helpt NBL Yo! Opera met de opschaling van het project naar andere gebruikers en alle vragen die daarmee samenhangen en met de landelijke presentatie van en communicatie van de eindresultaten.

3 Vraagstuk en achtergrond

3.1 Waar bent u in de praktijk mee bezig en waar loopt u tegen aan?

De Rietendakschool is een kleine school met een sterk gemengde leerlingenpopulatie in de Utrechtse volkswijk Ondiep (een van de 40 aandachtswijken van Minister Vogelaar). We dragen creativiteit van het kind en van de leerkracht hoog in het vaandel. Op het gebied van cultuureducatie willen we op basis van een recent (met hulp van het Utrechts Centrum voor de Kunsten) ontwikkelde Kunst & Cultuur Koers een uitdagende leeromgeving aanbieden waarin de leerlingen in aanraking komen met actief, receptief

en/of reflectief aanbod. We vinden het echter alles behalve eenvoudig om culturele vakken te integreren in het onderwijs. Cultuurparticipatie wordt door het overgrote deel van de ouders niet gestimuleerd. Kinderen ervaren eerder negatieve dan positieve stimulans van hun ouders om creatief te zijn. Bij het muziekonderwijs lopen veel leerkrachten tegen de grenzen van hun vakmanschap op. In het kader van onze Kunst en Cultuurkoers zijn we op zoek naar een integrale, multidisciplinaire aanpak van deze thema's waarbij we cultuureducatie en leer-/onderwijsvraagstukken proberen te combineren met meer algemene vraagstukken t.a.v. ouderparticipatie, sociale cohesie en identiteit.

Sinds 2006 werkt onze school samen met de Yo! Opera Werkplaats. In 2006 participeerden we in twee jeugdoperaprojecten waarbij steeds sprake was van een combinatie van muziekonderwijs, persoonlijke ontwikkeling en een maatschappelijk thema. Leerlingen (en leerkrachten) werkten zij aan zij met professionele operamakers in projecten die een relatie legden tussen vocale muziek en de eigen sociaal geografische omgeving. De locatievoorstelling *Water* (april 2006) was een muzikale rondwandeling over het terrein van de rioolwaterzuivering in onze wijk, Ondiep. Voor *Kuil* (oktober 2006) maakten de leerlingen samen met een beeldend kunstenaar en een componisten een multimediaal gedenkteken voor uitgestorven diersoorten. Deelname aan deze projecten leverde de kinderen een enorme impuls in hun zelfvertrouwen op, motiveerde die leerlingen in het reguliere schoolwerk moeilijk toegankelijk waren, bracht creativiteit in onze school en leverde positieve aandacht en trots van ouders op. We stuiten echter ook op de beperking dat zingen voor veel kinderen (en de leerkrachten) geen vanzelfsprekendheid meer is en dat de ouders hoegenaamd geen aandacht of begrip hebben voor de creatieve prestaties van hun kind.

Dit vraagstuk werd eind 2006 de insteek van een kleinschalig onderzoek uitgevoerd door Yo! Opera, studenten Kunst, Media & Technologie van de HKU en een aantal van onze leerlingen. De opdracht was om met ideeën te komen voor een creatieve werkvorm waarvoor de kinderen hun zangstem moeten en willen gaan gebruiken, én die hen uitnodigt zich op creatieve wijze te verbinden met hun dagelijkse omgeving. De studenten creëerden in een testlab een reeks spelsituaties waarin de studenten samen met leerlingen en professionele zangers, gebruikmakend van allerlei nieuwe mediatechnieken, konden experimenteren met het verbeelden van klanken en verklanken van beelden. Het was verbluffend te merken hoe gemakkelijk de kinderen zich lieten uitdagen om met hun stem computerspelletjes aan te sturen. Ouders reageerden positief op de deelname van hun kind aan het testlab: 'spelen met computers' werd door hen als leerzaam en daarom positief bestempeld. Er zat interactiviteit en een zekere mate van creativiteit in de ontwikkelde spelmodellen maar nog weinig persoonlijke uitdrukingskracht, expressie, inhoudelijke noodzaak/diepgang en muzikale of vocale kwaliteit.

De gretigheid en het enthousiasme van de kinderen om in het testlab van Yo! Opera met nieuwe media aan de gang te gaan hebben ons versted doen staan. Hoewel onze school sinds 2006 beschikt over een nieuw computernetwerk (Actacom) waardoor het voor het eerst mogelijk is om met leerlingen van alle groepen met moderne computers en dito software te werken, is het gebruik van nieuwe media nieuw voor ons en maakt het nog slechts mondjesmaat onderdeel uit van ons onderwijs. We willen nu graag kijken hoe we een stap verder kunnen gaan met creatieve mediatoepassingen in ons onderwijs. De samenwerking met Yo! Opera en Waag Society is een uitgelezen kans om hier een sprong in te maken. Het werkmodel van creatieve partnerschappen garandeert dat wij als school onze eigen ervaring (vakdidactiek, kennis en ervaring met de populatie van onze wijk) mee kunnen brengen. De rol van de kinderen als operamakers/jonge onderzoekers die actief bijdragen aan een onderzoek/ontwikkeling die 'echt' gebruikt gaat worden past goed in onze onderwijsmissie.

Voor partners Yo! Opera en Waag Society is ZS behalve een muziekeducatieproject ook een breed toegankelijk kunstproject waar cultuureducatie en cultuurparticipatie elkaar de hand geven. Behalve voor een breed publiek wordt ZS ook een digitaal platform waar componisten, zangers en andere (opera)makers in interactie gaan met de geluiden en de omgeving van de 21ste eeuw. Zie bijlage: voor een samenvatting van het projectplan van Yo! Opera voor ZS.

Op school zijn we momenteel bezig met een serie proeflessen waar met groep 3 en 4 wordt gewerkt aan zingen. De lessen worden gegeven door een muzikeducatiedocent van Yo! Opera en een zangeres. Waag Society loopt als observant mee. Na deze proeflessen zijn we er helemaal klaar voor om daadwerkelijk met de ontwikkeling van multidisciplinaire, vocale/ict workshops voor ZS aan de slag te gaan.

3.2 Wat is uw vraagstuk?

Voor de overzichtelijkheid kunt u uw vraagstuk ook onderverdelen in een hoofdvraag met subvragen. Probeer eventuele deelvragen uit te splitsen tot onderzoekbare stukken.

Vermeld in uw vraagstuk ook duidelijk wie belang heeft bij kennisontwikkeling rondom dit vraagstuk: de leerling, de leraar, de directeur, anderen...Beschrijf tevens in hoeverre zij betrokken zijn bij de aanpak van het vraagstuk.

Hoe kunnen wij onze leerlingen bewust maken van de mogelijkheden van hun stem als instrument om je mee uit te drukken en wat zijn de mogelijkheden om hun persoonlijke verhouding tot hun sociaal geografische omgeving vocaal en beeldend tot uitdrukking te brengen met behulp van moderne digitale technieken?

Deze vraag valt uiteen in de volgende specifieke deelvraagstukken:

- Hoe kunnen leerkrachten ict inzetten om de **kinderen aan het zingen** te krijgen?
- Hoe kunnen leerkrachten ict inzetten om kinderen op **creatieve** manier hun eigen **sociaal geografische omgeving** te ontdekken?
- Hoe kunnen leerkrachten vocaliteit en ict inzetten om kinderen **expressie** te laten geven aan de **relatie** die ze hebben **tot hun omgeving**?
- Wat voor **laagdrempelige instrumenten** staan er een school als de onze ter beschikking om onze doelgroep (leerlingen van een school in een aandachtswijk) **toegang verschaffen tot leuk, modern en creatief gebruik van ict**
- Wat is de **werking** van de onze brede, integrale aanpak (algemene ontwikkeling kind, relatie wijk, relatie ouders, cultuureducatie, cognitieve vakken, mediawijsheid etc) op ons onderwijs, op het kind en op de relatie tussen ouder, kind en onderwijs?
- Kunnen we onze aanpak vanuit de **methodiek** van een **creatief partnerschap** (=samenwerking tussen school en kunstenaars/kunstinstelling bij het zoeken naar een oplossing voor een bepaalde kennisvraag) inzichtelijk en navolgbaar maken voor andere scholen en kunstinstellingen en
- levert het een **herhaalbaar kunsteducatieproduct** op, dat beantwoordt aan de praktijk van een school als die van ons?

3.3 Welke rol speelt ICT bij het vraagstuk?

Naar aanleiding van de bevindingen in het testlab van studenten van de HKU en de daarop volgende research door Yo! Opera en Waag Society konden we constateren dat:

- ict in ons vraagstuk een instrument is dat kinderen actief en enthousiast maakt, drempels wegneemt en uitdaagt tot prestatie en creatief stemgebruik;
- dit komt mede omdat het (creatief) werken met ict zeer aansluit bij de leefwereld van kinderen;
- het gebruik van ict gewaardeerd wordt door de ouders en hen betrokken en geïnteresseerd maakt, waar ze dat eerder niet waren;
- ict het ons mogelijk maakt om een creatief, laagdrempelig, overdraagbaar project te ontwikkelen waar ook andere scholen gebruik van kunnen maken.

Op basis van deze bevindingen en de ervaring van de samenwerkende partijen zien we geweldige nieuwe mogelijkheden, die we ook binnen dit project willen verkennen:

- ict maakt het mogelijk om een betekenisvolle koppeling te maken tussen vocale expressie en de directe, sociaal geografische omgeving;
- dit kan zelfs *real-time* met behulp van gps en mobiele technologie en het softwareplatform dat door Waag Society wordt ontwikkeld (*7Scenes*);
- via ict kan deze koppeling op een intuïtieve manier kan worden gerepresenteerd (via Google-Earth-achtige interfaces).

Inzet 7Scenes

Het 7Scenes platform biedt hiertoe mogelijkheden. Het is een toolbox waarmee de kinderen het beeld dat ze hebben van hun omgeving kunnen opnemen en toekennen aan de geografische plekken.

Het 7Scenes platform wordt ontwikkeld voor gebruik door leerlingen van het voortgezet onderwijs en door algemeen gebruik door mensen met een gemiddelde vaardigheid in ict-gebruik. Qua functionaliteit voorziet het in het gebruik door jongere kinderen, zoals beoogd bij De Zingende Stad. Qua interface-ontwerp voorziet het niet in het gebruik door jonge kinderen. Hiervoor zal de nodige aanpassingen gemaakt moeten worden in de interface, zowel van de mobiele- als van de online omgeving.

3.4 Waarom is de kennis die u rondom uw vraagstuk wilt ontwikkelen, vernieuwend?

Omschrijf waarom uw vraagstuk vernieuwend is en maak eventueel een vergelijking met andere vraagstukken.

Vernieuwende elementen in het projectvoorstel van ZS zijn:

- de **combinatie van vocaliteit, creativiteit en ict**
- de **brugfunctie** die ict in het projectvoorstel vervult tussen cultuureducatie en de **sociaal geografische omgeving** van het kind
- een creatieve, laagdrempelige, **betekenisvolle toepassing van enhanced reality**, gebruik makend van gps en mobiele telefonie
- de **integrale aanpak** vanuit de methodiek van een **creatief partnerschap** waarbij vanuit een tweerichtingsverkeer in de driehoek school, kunstinstelling en onderzoekspartner(s) een breed inzetbaar cultuureducatieproject wordt ontwikkeld
- de **methode van reflectie en evaluatie**: reflective *practice*, *peer reviewing* en *co-mentoring* tijdens de ontwikkeling van het project, gecombineerd met onderzoek door derden

4. De planning

4.1 Wat wilt u doen om kennis te ontwikkelen rondom uw vraagstuk?

Beschrijf zo exact mogelijk het proces van kennisontwikkeling in fasen. Omschrijf daarbij welke kennis elke fase gaat opleveren. Beschrijf zo precies mogelijk waarom, wie, wanneer, wat en waar er activiteiten uitgevoerd worden om antwoorden te vinden. Geef daarbij tevens aan wat per stap de barrières en uitdagingen zijn bij de aanpak van het vraagstuk.

<i>Fase, kennisontwikkeling</i>	<i>start</i>	<i>einde</i>
<p>1.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bepalen met welke groepen wanneer gewerkt kan worden en opstellen van een workshopplan voor de periode jan-juli 2008 – door leerkrachten, operamakers en ict'ers - Opstellen format en voor reflectie en evaluatie van de deelnemers aan het project (volgens creative partnershipmodel) – door Yo! Opera i.s.m. Creative Partnerships - Werkafspraken vastleggen tussen de betrokken partners – door school, Yo! Opera en Waag Society - Afspraken vastleggen met externe onderzoekspartner(s) – door Yo! Opera <p>RESULTATEN</p> <ul style="list-style-type: none"> o Samenwerkingsovereenkomst(en) o Werkplan eerste projectperiode met daarin benoemd uitgangspunten, kaders/randvoorwaarden, globale planning, leerdoelen en resultaten o Productinventarisatie website o Uitgewerkt model / handleiding voor reflectie 	Nov'07	Dec'07

<p>2.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Instep workshop – kennismaking leerkrachten, operamakers en ict'ers met elkaars werkveld en specifieke vragen - Startbijeenkomst met klankbordgroep/kenniskring - Start realisatie website www.dezingendestad.nl door Waag Society en Yo! Opera <p>RESULTATEN</p> <ul style="list-style-type: none"> o Gelijkgestemd begin voor leerkrachten, operamakers en ict'ers; begrip bij iedereen over (elkaars) doelen, cultuur, wijze van samenwerking, planning en methode van reflectie o Inrichting en basisvormgeving 1e versie website gereed 	Jan'07	Jan'07
<p>3.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1e <i>artist in residence</i> periode operamakers/ict'ers op school: hiervoor gaat de educatiemedewerker van Yo! Opera één dag per week 'kantoor houden' op school. Zij vormt samen met de projectleerkracht en een team van operamakers en ict'ers die (in wisselende samenstelling) met ZS aan het werk gaan. Per maand (misschien zelfs per week) wordt gekeken in welke groepen met ZS aan het werk kunnen gaan, bij voorkeur als geïntegreerd onderdeel in een ander lesprogramma. - wekelijkse terugkoppeling op voortgang dmv zelfreflectie door kinderen, leerkrachten, operamakers en ict'ers – gebruik makend van CP-modellen - maandelijks terugkoppeling d.m.v. co-mentoring traject door leerkrachten, operamakers en ict'ers – volgens cp-model - Opzetten en testen van de leeromgeving in het locatie-gebaseerde platform (<i>7Scenes</i>) - Testen verwerking van zangsporen in de digitale omgeving van de website door Waag Society en Yo! Opera - observaties door externe onderzoeker en klankbordgroep/kenniskring <p>RESULTATEN</p> <ul style="list-style-type: none"> o ca 100-150 leerlingen en 3-4 leerkrachten hebben gewerkt met ZS o technologie van <i>7Scenes</i> is binnen de leeromgeving ingepast o website is online, getest en vormgegeven o tussentijds specifieke softwareaanpassingen <i>7Scenes</i> ontwikkeld o verschillende workshopmodellen voor zang en ict-gebruik zijn met verschillende leeftijdsgroepen getest en aangepast o reflectieverslagen van de participerende leerlingen, leerkrachten, operamakers en ict'ers in deze fase o www.dezingendestad.nl online o 1^e observatieverslag Lectoraat o feedback vanuit klankbordgroep/kenniskring 	Feb'08	Mei'08

<p>4.</p> <ul style="list-style-type: none"> - evaluatie 1^e fase met betrokkenen en klankbordgroep/kenniskring - doelstellingen aanscherpen - workshopplan opstellen en afspraken maken t.a.v. 2^e fase (augustus-november '08) door school, Yo! Opera en Waag Society - eerste moment van overdracht/opschaling naar een andere doelgroep door Yo! Opera in Rotterdam (i.s.m. Rotterdamse Operadagen en Kosmopolis Rotterdam) <p>RESULTATEN</p> <ul style="list-style-type: none"> o Eerste versie lesmateriaal / handleiding 7Scenes gereed o Werkplan 2e projectperiode met daarin benoemd uitgangspunten, kaders/randvoorwaarden, globale planning, leerdoelen en eindresultaten 	Mei'08	Juni'08
<p>5.</p> <ul style="list-style-type: none"> - tussentijdse conclusies formuleren en documentatie eerste fase uitwerken en verspreiden (Yo! Opera en Waag Society) <p>RESULTATEN</p> <ul style="list-style-type: none"> o 1^e tussentijdse verslag / impressie ervaringen in woord en beeld voor publicatie via websites/nieuwsbrieven partners o Aanpassingen website n.a.v. 1^e fase doorgevoerd 	Juli'08	Aug'08
<p>6.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2^e artist in residence periode - ALS ONDER 3. - aanpassingen lesmateriaal - Tweede gelegenheid tot opschaling door Yo! Opera in Arnhem (i.s.m. Stichting Interart / project Globalisering) en door Yo! Opera in Utrecht op de Openbare Basisschool Overvecht (collegaschool uit zelfde scholenstichting als Rietendakschool) <p>RESULTATEN</p> <ul style="list-style-type: none"> o alle leerlingen en leerkrachten hebben gewerkt met ZS o er is software/technologie ontwikkeld, die 7Scenes voor vocaal, creatieve toepassingen toegankelijk maakt o er zijn overdraagbare workshopmodellen ontwikkeld voor de toepassing van ZS en 7Scenes in het basisonderwijs o er zijn overdraagbare ervaringen, tips & trics verzameld over de samenwerking tussen een school en kunstenaars/ict'ers volgens het model van creatief partnerschap o er is meer inzicht over welke sociaalpedagogische aspecten een rol spelen in de werking van een multidisciplinair, in het onderwijs geïntegreerd, cultuureducatieproject als ZS 	Aug'08	Okt'08

<p>7.</p> <ul style="list-style-type: none"> - eindconclusies formuleren en documentatie traject uitwerken door school, Yo! Opera en Waag Society - definitief lesmateriaal gereed - eindpresentatie en verspreiding resultaten door Yo! Opera en Waag Society i.s.m. NBL, De Vrede van Utrecht en Kosmopolis <p>RESULTATEN</p> <ul style="list-style-type: none"> o ZS, vrij online beschikbaar als cultuurparticipatieproject voor het basisonderwijs en andere doelgroepen o Handleidingen voor het creatief gebruik van <i>ZScenes</i> in het basisonderwijs vrij online beschikbaar o Verslag van ervaringen met het project en onderzoeksresultaten in woord en beeld vrij toegankelijk aan alle partners voor publicatie en verspreiding via eigen kanalen. o Impressie van ervaringen met en tips & trics over het werken met en de toepassingsmogelijkheden van creatief partnerschap o Publicatie boekje over het project 	Nov.'08	Dec'08
---	---------	--------

4.2 Doelgroep

Beschrijf voor wie het project bedoeld is en hoe je die doelgroep wilt bereiken. Het gaat er dan bijvoorbeeld om hoe u leerlingen en docenten bij de kennisontwikkeling en toepassing van kennis in de praktijk betreft.

Wij streven naar een workshopmodel dat met simpele aanpassingen bruikbaar is voor groep 3 t/m 8 uit het basisonderwijs (en mogelijk ook voor volwassenen – ouders, wijkbewoners etcetera – als cultuurparticipatieproject buiten het onderwijs)

In tweede instantie, maar niet minder belangrijk, zijn de professionele deelnemers aan het project (leerkrachten, operamakers en ict'ers) als doelgroep. Bij hen gaat het om kennis- en competentieontwikkeling en kennisoverdracht op het gebied van werken met ict, creativiteit, vocaliteit en identiteit op school. De methodiek van creatief partnerschap fungeert hierbij als verbindend principe en basis voor tweerichtingsverkeer.

5. De oplossing

5.1 Welke kennis zal er beschikbaar zijn na kennisontwikkeling?

We streven naar de volgende overdraagbare resultaten: praktische en wetenschappelijke kennis over:

- de gebruikte methodiek (workshop en creatief partnerschap)
- de gebruikte ict middelen (internet, gps en gsm)
- hun werking en doelmatigheid als het gaat om het bevorderen van zingen, creativiteit, expressie, zelfbewustzijn, identiteit enerzijds
- en de relatie tot de eigen sociaal geografische omgeving van betrokken kinderen anderzijds

Deze resultaten zullen voor andere scholen, kunstinstellingen, onderzoekers e.a. bereiken in de vorm van:

- website en workshopmodellen www.dezingendestad.nl vrij toegankelijk gemaakt voor gebruik in het basisonderwijs
- inspiratieboekje met dvd voor onderwijs- en de kunstsector met dvd over De zingende stad en over Creatieve Partnerschappen
- presentatie op diverse conferenties voor onderwijs, cultuur, ict en maatschappij in binnen- en buitenland
- publicatie onderzoeksresultaten over de sociaal pedagogische werking van het project in de vakbladen

- Promotie en verspreiding van educatieproject De Zingende Stad via het netwerk van Kosmopolis, Nederland Breedbandland en Stichting Primair Onderwijs Utrecht
- 7Scenes platform aangepast en toegankelijk gemaakt voor een jongere doelgroep

5.2 Wat denkt u met de kennis in de praktijk te kunnen veranderen?

Wat kan de ontwikkelde kennis aan vernieuwing/innovatie in de praktijk teweeg brengen? Beschrijf wat de veranderingen zijn voor de lerende en/of de leraar.

- Enthousiasme bij leerlingen en leerkrachten voor zingen
- Verbeterde aandacht en betrokkenheid van ouders bij de creatieve ontwikkeling van hun kind
- Verlagen van drempels bij leerkrachten om creatief gebruik te maken van ict-middelen in het onderwijs
- Verlagen van drempels bij leerkrachten om gebruik te maken van mobiele telefoons en gps
- Trots en zelfvertrouwen bij kinderen over de eigen creatieve prestaties
- Meer positieve betrokkenheid van de kinderen bij hun sociaal geografische omgeving
- Meer inzicht en vakmanschap bij leerkrachten en partners ten aanzien van de methodiek van creatieve partnerschappen
- Meer inzicht en vakmanschap bij operamakers en ict-ers over de specifieke vereisten die het werken op een school als de onze met zich meebrengt

5.2 Concrete resultaten en effecten in de onderwijssituatie

Wat zijn de concrete effecten en resultaten die beoogd worden met de kennisontwikkeling. Geef hierbij niet alleen het belang van het project binnen de eigen organisatie aan maar ook hoe derden van de resultaten gebruik kunnen maken.

We stimuleren dat het workshopmodel ook z'n weg vindt naar andere scholen. De partners Yo! Opera en Waag Society beschikken over een groot netwerk om deze overdracht daadwerkelijk te realiseren. Voor 2008 en daarna hebben de volgende organisaties concrete interesse getoond om met ZS aan de slag te gaan:

- Openbare Basisschool Overvecht
- Kosmopolis Rotterdam, den Haag en Amsterdam
- Rotterdamse Operadagen (Music Matters/WMDC, De Doelen, Rotterdamse Schouwburg, Rotterdams Philharmonisch Orkest)
- Stichting Interart (Arnhem), Brabants Orkest en De Nederlandse Opera

We hopen met de uitkomsten van het onderzoek naar de werking en de methodiek van het project een lans te breken voor innovatie van het zangonderwijs, voor creatief gebruik van ict en voor creatieve partnerschappen tussen scholen en kunstenaars/ kunstinstellingen.

Effect kennisontwikkeling op onderwijsvernieuwing in eigen school

- Meer zelfvertrouwen, vaardigheid, inventiviteit en durf in het werken met de mogelijkheden van nieuwe technologie
- Meer zelfvertrouwen en vaardigheden om te zingen met de kinderen
- Meer oog voor interdisciplinair werken en de mogelijkheden om instellingen/organisaties uit de wijk/stad bij het onderwijs en de sociaal pedagogische ontwikkeling van de leerlingen te betrekken

Overdraagbaarheid naar andere onderwijsinstellingen

Partners Yo! Opera en Waag Society hebben de opschaling van het project naar alle groepen in het basisonderwijs – als begeleid workshoptraject of zelfstandig via het internet – als doelstelling:

- Het softwareplatform 7Scenes is vrij te gebruiken door het onderwijs en wordt door Waag Society geserviceerd en onderhouden.
- Scholen kunnen n.a.v. de handleiding en tips & trics zelfstandig aan de gang met het project op www.dezingendestad.nl
- De publicatie over ervaringen met en tips & trics over het werken op basis van een creatieve partnerschap door Yo! Opera is bedoeld als inspiratiebron en katalysator om de methodiek verder in Nederland te introduceren.

5.3 Hoe gaat u zorgen voor de verspreiding van de kennis en eventuele pilotproducten?

Hoe en onder welke (eigendoms)voorwaarden stelt u kennis en eventuele pilotproducten die u tijdens het project realiseert ter beschikking aan derden.

Als **school** delen wij onze ervaringen op het gebied van onderwijsvernieuwing met andere scholen in de grote overkoepelende stichting van Utrechtse openbare basisscholen: de SPO Utrecht (een van de 32 scholen, te weten de Openbare Basisschool Overvecht, heeft al interesse getoond).

Zowel **Yo! Opera als Waag Society** hebben innovatie en kennisoverdracht als basisdoelstelling en nemen binnen het project de zorg voor documentatie en presentatie op zich. Beiden opereren in een (inter)nationaal veld en zullen de resultaten (online) publiceren en presenteren op diverse conferenties en festivals.

De **onderzoekspartners** zullen de resultaten van hun onderzoek via hun eigen kanalen publiceren.

Nederland Breedbandland biedt Yo! Opera en De Waag ondersteuning bij de diverse vragen die bij opschaling komen kijken, het vinden van de juiste licentievorm en presentatie van het overdraagbare project aan het onderwijs aan het eind van 2008.

Partner **Kosmopolis** heeft eveneens kennisdeling als doelstelling en zal behalve bij het bemiddelen naar scholen / kunstinstellingen in Rotterdam, Den Haag en Amsterdam, een rol spelen in de verspreiding en overdracht van het eindresultaat.

6. Benodigde investering**6.1 Wat is de benodigde investering in tijd?**

Beschrijf hier kort welke acties door welke partij ondernomen worden en maak een globale inschatting van de tijd per persoon.

		Rietendakschool	Yo! Opera	Derden
Nov-dec '07	Lesopzet maken 1 ^e fase Afspraken vastleggen	Projectcoördinator (24 uur) en 2 collega's werkgroepen cultuur en ict (samen 16 uur); directeur (4 uur)	Projectleider (48 uur), projectteam (samen 88 uur), producent (8 uur)	Waag : concept- en productontwikkeling, research en projectmanagement (60 uur)
Jan '08	Instep workshop Preparatie residency	Projectcoördinator (24 uur) Participerende leerkr. (12 u) Conciërge (4 uur) Directeur (4 uur)	Projectleider (32 uur) Projectteam (samen 64 uur) Producent (4 uur)	Waag: concept- en productontwikkeling; participatie instep workshop en projectmanagement (96 uur) Bijeenkomst kenniskring/klankbordgroep

				(3 uur)
Feb- mei '08	Workshops in de klas Creative residency Zelfreflectie Co-mentoring Overdracht: onderzoekers en derden	Projectcoördinator (128 uur) Participerende leerkr. (128 u) Conciërge (32 uur) Directeur (8 uur)	Projectleider (128 uur) Projectteam (samen 384 uur) Producent (8 uur)	Waag: ict'ers in de klas; productaanaanpassingen; website aanpassingen, research/consult, handleidingen, en projectmanagement (356 uur) Lectoraat: observaties & verwerking (32 uur) CP: bezoek Steve Moffit (8 uur)
Juni- Juli '08	Evaluatie Documentatie uitwerken Workshopopzet maken 2 ^e fase	Projectcoördinator (32 uur) Directeur (4 uur)	Projectleider (32 uur) Projectteam (samen 56 uur) Producent (4 uur)	Waag: techn. aanpassingen nav 1 ^e fase; input leveren workshoptraject 2 ^e fase, projectmanagement (76 uur) Kenniskring/klanbordgroep: bijeenkomst (3 uur) Lectoraat: opzet kwalitatief onderzoek (16 uur)
Aug- Okt '08	Workshops in de klas Creative residency Zelfreflectie Co-mentoring Overdracht: onderzoekers en derden	Projectcoördinator (96 uur) Participerende leerkr. (96 u) Conciërge (24 uur) Directeur (6 uur)	Projectleider (128 uur) Projectteam (samen 294 uur) Producent (6 uur)	Waag: ict'ers in de klas; productaanaanpassingen; research/consult en projectmanagement (172 uur) Lectoraat: observaties & verwerking (32 uur) CP: bezoek Steve Moffit (8 uur)
Nov- Dec '08	Evaluatie Documentatie uitwerken Eindpresentatie	Projectcoördinator (64 uur) Participerende leerkr. (24 u) Conciërge (4 uur) Directeur (4 uur)	Projectleider (64 uur) Projectteam (samen 88 uur) Producent (40 uur)	Waag: opleveren handleidingen en documentatie; bijdrage evaluaties, projectafroning (78 uur) Kenniskring/klanbordgroep: bijeenkomst (3 uur) Lectoraat: uitwerken onderzoeksresultaten / conclusies (24 uur)

6.2 Wat is de benodigde investering in geld?

Hier kunt u een berekening geven van het totaal aan personeelskosten, overhead en activiteiten van het project.

Personele kosten	uren	Bedrag per uur	Totaal	Gevraagde bijdrage	Eigen bijdrage
Projectmanager		55*			
- projectleider Yo! Opera	432		23.760		23.760
- coördinerend leerkracht school	368		20.240	20.240	
Projectmedewerkers school		55*			
- Participerende leerkrachten	268		14.740		14.740
- Technische ondersteuning	64		3.520	3.520	
- Directeur	30		1.650		1.650
Yo! Opera					
- educatie / coördinatie	376		20.680		20.680
- creatief partnerschap Yo!					
- artistieke	312		17.160		17.160

conceptontwikkeling - directeur	70		3.850		3.850
Externe loonkosten Waag Society		100*			
- Conceptontwikkeling en projectinrichting	60		6.000	6.000	
- Educatie	208		20.800	20.800	
- Onderzoek (consult en research)	60		6.000	6.000	
- Zingende Stad online / ict'ers / Dupral technologie	550		55.000	55.000	
Operamakers Muziekeducatie, zangers, componisten e.a.	272		27.200	13.600	13.600
Onderzoek en advies					
- Lectoraat	160		16.000	16.000	
- Werkbezoek / consult Creative Partnerships	16		1.600		1.600

Overige personeelskosten			2.000	1.500	500
- Reiskosten			1.700	1.350	350
- Verblijfkosten					
		+			
Totale personeelskosten			241.900	144.010	97.890
Activiteitenkosten					
- vergaderkosten			1.000		1.000
Huur scholingsruimtes					
- school	20.000		22.000	7.000	15.000
- elders	2.000				
PR materiaal					
- video & fotografie	5.000		22.500	7.500	15.000
- vormgeving, druk	7.500				
- website	10.000				
Trainingsmateriaal					
- mobiele apparatuur	3.750		5.250	3.750	1.500
- Mac-books	pm				
- Diverse materialen	1.500				
- Implementatie		inclusief			
- Evaluatie/monitoring		Inclusief			
Totale activiteitenkosten			50.750	19.750	32.500
		+			
Totale projectkosten			292.650	163.760	130.390

Als richtlijn voor de personele kosten kan een tarief worden gehanteerd van € 47,-- per uur en voor de overhead een opslagpercentage van 15%, ofwel een uurtarief van € 55,-- inclusief overhead. Deze tarieven zijn gebaseerd op de Kerncijfers van OCW die jaarlijks worden gepubliceerd. Voor eventueel in te huren externe krachten kunt u een tarief hanteren van € 100,-- per uur excl. BTW. Deze tarieven gelden als richtlijn; er mag van worden afgeweken, maar een overschrijding van meer dan 10% moet u toelichten.

7. Eigen bijdrage

In elk project is een eigen bijdrage verplicht. De Kennisrotonde heeft geen minimum voor de eigen bijdrage vastgesteld. U mag dit doen in loonkosten of projectkosten (zoals in bovenstaand overzicht aangegeven), maar ook in apparatuur of andere investeringen. Omschrijf hier hoeveel elke, in het project participerende, partner bijdraagt en in welke vorm deze bijdrage is. Ook als er andere subsidies en/of giften voor het project zijn aangevraagd of toegekend moet dit vermeld worden.

De Rietendakschool stelt gedurende de looptijd van het project kosteloos beschikbaar:

- een lesruimte
- uren participerende leerkrachten en directeur
- koffie, thee

Yo! Opera stelt gedurende de looptijd van het project kosteloos een projectleider beschikbaar alsmede de uren van vaste medewerker educatie, artistiek leider en producent. Yo! Opera kan uit een bijdrage van het VSB-Fonds en Société Gavign  s voortvloeien de adviesuren van Creative Partnerships, alsmede de helft van de uren van betrokken operamakers en een deel van de documentatie en presentatiekosten van het project bekostigen.

Waag Society stelt gedurende de looptijd van het project het gebruik van het 7Scenes platform kosteloos beschikbaar.

8. Opmerkingen

Is er iets wat u in dit plan niet kwijt kunt maar dat u wel essentieel voor beoordeling van uw aanvraag acht, laat dat dan hieronder weten. U kunt bijvoorbeeld omschrijven welke risico's / belemmeringen u bij de uitvoering van het traject voorziet. Mocht er aanleiding toe zijn, dan wordt er contact met u opgenomen.

9. Ondertekening

Ondergetekende verklaart deze aanvraag namens de school/ het bestuur/ alle partnerorganisaties van het samenwerkingsverband in te dienen en dat hij/zij bekend is met de voorwaarden en procedures van de Regeling Stimuleringsbijdrage Kennisontwikkeling Kennisrotonde.

Aldus naar waarheid ingevuld,

Naam ondergetekende	Mark Dupree				
Functie	directeur				
Plaats	Utrecht				
Datum					
Handtekening					

Het ondertekende aanvraagformulier kan gestuurd worden aan:
Kennisset Ict op school
t.a.v. Bureau Kennisrotonde
Paletsingel 32
2718 NT Zoetermeer

Bij eventuele vragen kunt u contact opnemen met de Kennisrotonde, telefoonnummer
079 3296512

© Ict op School 2004
Overname is toegestaan onder bronvermelding
Ict op School, belangenbehartiging
Website: www.ictopschool.net
E-mail: info@ictopschool.net

Ict op School belangenbehartiging, is onderdeel van Stichting Kennisnet Ict op School. Stichting Kennisnet Ict op School is de publieke ICT-ondersteuningsorganisatie die zich richt op dienstverlening (Kennisnet) en belangenbehartiging (Ict op School). Sinds 1 februari is de juridische fusie tussen beide stichtingen een feit. De missie voor de nieuwe ICT-ondersteuningsorganisatie luidt: 'Leren vernieuwen met ICT'.